

Ήμουν εκεί

Μουσικο-θεατρικές βραδιές

Τρεις βραδιές μουσικο-θεατρικού αναλογίου με έντονο γαλλικό άρωμα δόθηκαν το τελευταίο δίμηνο στην Αθήνα

26 Μαρτίου 2014

Συντάκτης: Ευτύχιος Δ. Χωριατάκης

(Από αριστερά προς τα δεξιά): Ο πιανίστας Διονύσης Μαλλούχος, η φλαουτίστα Ναταλία Γεράκη και η υψίφωνος Μυρσίνη Μαργαρίτη κατά τη διάρκεια της αφιερωμένης στον Κλωντ Ντεμπουσί μουσικής βραδιάς που διοργανώθηκε (7/3) στο πατάρι του βιβλιοπωλείου «ΙΑΝΟΣ»

Οι σχέσεις μουσικής και θεάτρου είναι γνωστές και σημαντικές: η όπερα, η οπερέτα ή ακόμη το μιούζικαλ αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα εντελέστερης ώσμωσής τους. Πρόσφατα, στον ευρωπαϊκό χώρο έχουν τραβήξει την προσοχή υβριδικές προτάσεις συνύπαρξης των δύο τεχνών: παραστάσεις, όπως αυτές των Μαρτάλερ, Μάρτον, Γκαίμπελς, που έχουμε παρακολουθήσει και στην Ελλάδα, αποπειρώνται να καλύψουν έναν ενδιάμεσο χώρο μεταξύ όπερας και θεάτρου.

Οι βραδιές μουσικο-θεατρικού αναλογίου αποτελούν μία πιο απλή πρόταση, στην οποία (θεατρικός) λόγος και μουσική εναλλάσσονται γύρω από ένα θέμα ή ένα πρόσωπο (συνθέτη ή καλλιτέχνη). Τρεις τέτοιες βραδιές με έντονο γαλλικό άρωμα δόθηκαν το τελευταίο δίμηνο στην Αθήνα. Οι δύο πρώτες, που έλαβαν χώρα στο Αμφιθέατρο του «Ιδρύματος Β. & Μ. Θεοχαράκη», φέρουν την υπογραφή της ηθοποιού Μάγδας Μαυρογιάννη, προστιθέμενες στη μακρά αλυσίδα μουσικοθεατρικών αφιερωμάτων που αυτή επιμελείται γύρω από τη ζωή γυναικείων μορφών της μουσικής και άλλων τεχνών. Σε αυτά, η πολυσχιδής Μαυρογιάννη γράφει, αφηγείται (σε πρώτο ή τρίτο πρόσωπο) και συνδέει με την κλασική μουσική κείμενα που αναδεικνύουν τις κυριότερες πτυχές της προσωπικότητας των τιμώμενων καλλιτεχνιδών.

Λιτά μέσα –ένα τετράδιο, μερικές μάσκες και λιγοστές προβολές βίντεο– αξιοποιούνται από τη Μαυρογιάννη σε ένα περιεκτικό και γλαφυρό δρώμενο. Αυτό με τίτλο «Η τέχνη γένους θηλυκού» (16/1) εστίασε σε δύο Γαλλίδες εκπροσώπους των εικαστικών τεχνών, τη ζωγράφο Σεραφίν Λουί και την γλύπτρια Καμίγ Κλωντέλ, το ταλέντο και το πάθος των οποίων κατέβαλε η ψυχική ασθένεια. Έμφαση δόθηκε στην ιδιαίτερη σχέση τους με τον συλλέκτη τέχνης Βίλχελμ Ούντε και τον γλύπτη Ωγκύστ Ροντέν αντίστοιχα. Στις 13/3, ο τίτλος του προγράμματος «Γιατί σε μένα;» υπαινισσόταν το μοιραίο ρόλο που διαδραμάτισαν σοβαρές σωματικές ασθένειες στην καριέρα και το βίο διάσημων σολίστ, όπως η Ρουμάνα πιανίστρια Κλάρα Χάσκιλ και η Αγγλίδα βιολοντσελίστρια Ζακλίν ντυ Πρε. Είναι, βέβαια, αλήθεια ότι ο θεατής/ακροατής πρέπει να συνηθίσει σε έναν κάποιο στόμφο στην –άρτια, πάντως– εκφορά του λόγου και σε μια εξίσου ορατή μανιέρα σε κινήσεις/υπόκριση. Επίσης, είναι προφανές ότι τέτοιου είδους «προσωπογραφίες» απευθύνονται μάλλον στο ευρύ κοινό, από ό,τι σε πιο υποψιασμένους ή φιλέρευνους θεατές. Για τη ζωή π.χ. των Λουί και Κλωντέλ, οι κινηματογραφικές καταθέσεις των Προβό και Νυϊτέν έχουν ιδιαίτερο βάρος, ενώ και οι φιλόμουσοι διαθέτουν πληθώρα πηγών (βιογραφίες, DVD) για την τέχνη των Χάσκιλ και ντυ Πρε, πέρα από την σημαντική δισκογραφία τους.

Σε κάθε περίπτωση, η γνωριμία με τέτοιες προσωπικότητες είναι πραγματικά ευπρόσδεκτη, πολλώ δε μάλλον όταν γίνεται με την υπευθυνότητα της Μαυρογιάννη. Εξίσου αξέπαινη είναι η πλαισίωσή της με εκλεκτούς μουσικούς, που διεκδικούν ισάξιο ρόλο, συμπληρώνοντας ή επισχολιάζοντας τη δραματουργία. Έτσι, πιανιστικά έργα και μελωδίες των Ντεμπυσσύ, Ραβέλ, Φρανκ, Φωρέ και Πουλένκ κάλυψαν το μουσικό μέρος της πρώτης βραδιάς. Αν ο Κάρολος Ζουγανέλης έδωσε προτεραιότητα στη ρυθμική καθαρότητα παρά στις ατμόσφαιρες των πιανιστικών συνθέσεων, η Χριστίνα Γιαννακοπούλου χάρισε πιθανότατα το καλύτερο –μίνι, έστω– ρεσιτάλ γαλλικού τραγουδιού των τελευταίων ετών! Η πάντοτε άρτια προετοιμασμένη υψίφωνος αξιοποίησε θαυμαστά ένα πλήρες ερμηνευτικό οπλοστάσιο: μουσικότητα, ευγένεια συναισθήματος, κρυστάλλινη άρθρωση, κυρίως όμως πλήρη νοηματοδότηση του αδόμενου λόγου...

Από αριστερά προς τα δεξιά): Η βιολοντσελίστα Κλιό Ερτέ, η πιανίστα Αλεξάνδρα Νομίδου και η ηθοποιός Μάγδα Μαυρογιάννη κατά τη διάρκεια της βραδιάς μουσικο-θεατρικού αναλογίου «Κλάρα Χάσκιλ - Ζακλίν ντυ Πρε: Γιατί σε μένα;» που διοργανώθηκε (13/3) στο Ίδρυμα Θεοχαράκη

Στο δεύτερο πρόγραμμα, οι μουσικές παρεμβάσεις αφορούσαν, εύλογα, σύντομα αποσπάσματα έργων που αποτέλεσαν μέρος του ρεπερτορίου των Χάσκιλ και ντυ Πρε. Η πιανίστα Αλεξάνδρα Νομίδου έλαμψε πρωτίστως στα κομμάτια ρομαντικών συνθετών (Σούμαν, Σοπέν, Σούμπερτ), ενώ απέδωσε καλά και συνθέσεις των Γ.Σ. Μπαχ, Ντ. Σκαρλάτι και Μότσαρτ. Η νεαρή Γαλλίδα τσελίστα Κλιό Ερτέ προσέφερε, με σταθερό δοξάρι, ωραίο ήχο αλλά και κάπως οριακή ορθοτονία στην υψηλή περιοχή του οργάνου, στρωτές αναγνώσεις έργων των Γ.Σ. Μπαχ, Σούμπερτ, Πόππερ, Σούμαν, Έλγκαρ, Φωρέ και Σαιν-Σανς.

Η τρίτη βραδιά, που διοργανώθηκε στο πατάρι του βιβλιοπωλείου «ΙΑΝΟΣ» (7/3), ήταν αποκλειστικά αφιερωμένη στη μουσική ιδιοφυΐα του Ντεμπυσύ και βασίσθηκε σε μία ιδέα της διακεκριμένης φλαουτίστας Ναταλίας Γεράκη. Ήδη ρονταρισμένη σκηνικά, αποτύπωνε σε μεγάλο βαθμό το περιεχόμενο ομότιτλης («Claude Debussy: La musique à moi»), καλαισθητής δισκογραφικής έκδοσης με τους ίδιους σχεδόν συντελεστές. Το κείμενο παρουσίασε με ακρίβεια και χιούμορ τα σημαντικότερα στάδια ζωής και δημιουργικής πορείας του σπουδαίου Γάλλου συνθέτη, ενώ εμπλουτίστηκε από προβολές φωτογραφιών και βίντεο. Παρά την δεδομένη εκφραστικότητα της, η αφήγηση της ηθοποιού Μάνιας Παπαδημητρίου φάνηκε εκτός κλίματος και αισθητικού στίγματος εποχής, παραπέμποντας περισσότερο σε μία «μπελ-επόκ» που ούτε πρόλαβε ο συνθέτης, ούτε εξάλλου θα τον αντιπροσώπευε.

(Από αριστερά προς τα δεξιά): Η φλαουτίστα Ναταλία Γεράκη, ο πιανίστας Διονύσης Μαλλούχος, η ηθοποιός Μάνια Παπαδημητρίου και η υψίφωνος Μυρσίνη Μαργαρίτη, συντελεστές της αφιερωμένης στον Κλωντ Ντεμπυσύ μουσικής βραδιάς (7/3, πατάρι βιβλιοπωλείου «ΙΑΝΟΣ»)

Συνοδευόμενα από το πιάνο, το φλάουτο και η φωνή πρωταγωνίστησαν στα περισσότερα έργα (πρωτότυπα ή μεταγραφές). Η Γεράκη χάρισε νηφάλιο παίξιμο, με ελεγχόμενο βιμπράτο και καθαρότητα γραμμής, που απέφυγε ιδιαίτερα εκστατικές ή ποιητικές εξάρσεις, προβάλλοντας το μοντερνισμό της γραφής. Την ίδια καθαρότητα, συνοδευόμενη από τη γνωστή δροσιά του τίμηρου, διέθετε και το τραγούδι της υψίφωνου Μυρσίνης Μαργαρίτη, που δικαίωσε –παρά τα μεγάλα ακόμη περιθώρια βελτίωσης της εκφοράς της γαλλικής γλώσσας– τέσσερις μελωδίες και τη σύντομη άρια από την 1η Σκηνή της Α΄ Πράξης της όπερας *Πελλέας και Μελισσάνθη*.

Ο Διονύσης Μαλλούχος απέδωσε με ρευστότητα, ηχοχρωματικό πλούτο και υφολογική ευελιξία διάφορα αποσπάσματα από τις περίφημες συνθέσεις για πιάνο του Ντεμπυσύ. Αντίθετα, η πιανιστική του συνοδεία ανέτρεπε συχνά τις ισορροπίες σε φάσμα δυναμικής και στάθμιση ηχητικών μεγεθών.

Συνολικά, μία υψηλού ενδιαφέροντος πρόταση, ιδίως στο –άκρως απαιτητικό και διόλου αυτονόητο– μουσικό επίπεδο...

Credit φωτογραφιών:

Φαίδων Κωνσταντινίδης (1^η φωτογραφία)

Γιάννης Καμπούρης (3^η φωτογραφία)